

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDG5550039

ชื่อโครงการ : การยกระดับศักยภาพ มูลค่า และคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตอีสานใต้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

ชื่อนักวิจัย : พชรี ธานี, สมศรี ชัยวานิชยา, กิติพร โชประการ, บุญยสฤษฎ์ อเนกสุข

Email Address : pachey_t@hotmail.com, somsri.chaiwanichaya@hotmail.com, choprakarnk@hotmail.com, kwan224@hotmail.com,

ระยะเวลาโครงการ : 15 มิถุนายน 2555 ถึงวันที่ 14 มิถุนายน 2556

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มศักยภาพให้ชุมชนท้องถิ่นมีความสามารถพัฒนาและต่อยอดผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงรากฐานทางภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตอีสานใต้ด้วยตนเอง เพื่อให้มีรูปแบบต่างๆ ที่สอดคล้องต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ทางการให้สามารถกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้แก่คนในท้องถิ่น ตลอดจนยกระดับคุณค่าผลิตภัณฑ์ทางการ เพื่อให้นักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่นตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในการศึกษา โดยจำแนกข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรกคือ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวในพื้นที่การศึกษาทั้ง 5 แห่ง เฉลี่ยแห่งละ 120 คน (งานหัตถกรรมทองเหลือง บ้านปะอ่าว จังหวัดอุบลราชธานี / งานหัตถกรรมทอผ้าไหม บ้านท่าสว่าง จังหวัดสุรินทร์ / งานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา บ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา / งานประเพณีแซนโถงตา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ และงานประเพณีบุญคุณลาน อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ) เพื่อสะท้อนความพึงพอใจในศักยภาพ คุณค่า และมูลค่าของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ ส่วนที่สองคือ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการระดมความคิดจากกลุ่มเฉพาะ รวมทั้งการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม และมีส่วนร่วม โดยดำเนินการร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิต การพัฒนา และการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวทั้ง 5 พื้นที่

ได้แก่ ประชาชน ชุมชน สมาชิกในชุมชน หน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาททางการท่องเที่ยว หน่วยงานภาคเอกชน ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจะถูกนำไปวิเคราะห์ผ่านเครื่องมือวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่เป็นลักษณะงานหัตถกรรมที่สะท้อนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในด้านศักยภาพ คุณค่า และมูลค่าของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวในระดับมากที่สุดคือ งานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา บ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา รองลงมาคืองานหัตถกรรมทอผ้าไหม บ้านท่าสว่าง จังหวัดสุรินทร์ และงานหัตถกรรมทองเหลือง บ้านปะอาว จังหวัดอุบลราชธานี ในส่วนของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่เป็นลักษณะงานประเพณี ที่สะท้อนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในด้านศักยภาพ คุณค่า และมูลค่าของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวในระดับมากที่สุดคือ งานประเพณีแซนโฎนตา อำเภอชูขัน จังหวัดศรีสะเกษ รองลงมาคืองานประเพณีบุญคุณลาน อำเภอสิ้ออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ สัมพันธ์กับข้อมูลเชิงคุณภาพที่พบว่างานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา บ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา และงานประเพณีแซนโฎนตา อำเภอชูขัน จังหวัดศรีสะเกษ สามารถยกระดับคุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ตัวผลิตภัณฑ์เองและชุมชนได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการบริหารจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อันเป็นประเด็นสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ที่สอดคล้องกับแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ผู้วิจัยได้เสนอแผนกลยุทธ์การมีส่วนร่วมระหว่างภาคีและชุมชนในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวประเภทงานหัตถกรรมและงานประเพณีให้มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพมากยิ่งขึ้น การส่งเสริมและยกระดับอาชีพการผลิตงานภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างขวัญกำลังใจและเสริมแรงในการประกอบอาชีพ และการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาตลาดผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่มาจากงานหัตถกรรมและงานประเพณีและเสริมสร้างประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยว

คำหลัก: ศักยภาพผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว, การสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว, การยกระดับคุณค่าของผลิตภัณฑ์, การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ABSTRACT

- Project Code :** RDG5550039
- Project Title :** The enhancement of the Potential, Value, and Worth of local wisdom in Lower Northeast of Thailand for Tourism Promotion
- Investigators :** Patcharee Thanee, Somsri Chaiwanichaya, Kitiporn Choprakan, Boonyasarit Aneksuk
- Email Address:** pachey_t@hotmail.com, somsri.chaiwanichaya@hotmail.com, choprakarnk@hotmail.com, kwan224@hotmail.com,
- Project Duration:** June 15, 2012 to June 14, 2013

The aim of the research is to increase the potential of the local people to be able to develop and enhance value added tourism products which are related to local wisdom of lower northeast by themselves. There are various types of local products which are made to serve the tourist' needs. The value added local products are able to distribute the economic advantages to local people. In addition, the products' value is enhance to make the tourist and local people realize the importance of the local wisdom preservation, thus leading to the sustainable local wisdom.

The researchers have applied not only the quantitative research but also the qualitative research. Data was classified into two groups: firstly, data was collected by distributing 650 questionnaires to the tourists who visited 5 manufacturing areas of lower northeast including brass manufacturing area of Pa-Oa village, Ubon Ratchathani province, silk weaving manufacturing area of Tha Sawang village, Surin province, ceramic manufacturing area of Dan Kwean village, Nakorn Ratchasima province, Saen KhonTa Festival, Khukhon village, Si Sa Kaet province, and Boon Koon Lan festival, Luea Umnat, Umnatcharoern province . The purpose of collecting data was to search for the potential, value, and cost of tourism products from these five manufacturing areas of lower northeast. Secondly, data was collected by the in-depth interview, the brainstorming of specific group, and the observation both participation and non- participation. The target groups who were

related to the production, the development, the product promotion of visited 5 manufacturing areas of the Southern Esan were community scholars, community members, government sectors related to tourism, private sectors, and local administrative sector. Data was collected and analyzed by means of SWOT Analysis

The results were found that the potential of manufacturing tourism products responded the tourists' satisfactions in various ways including the potential, value, and cost. The most tourists' satisfaction was ceramic manufacturing area of Dan Kwean village, Nakorn Ratchasima province, whereas silk weaving manufacturing area of Tha Sawang village, Surin province and brass manufacturing area of Pa-Oa village, Ubon Ratchathani province were the second and the third consecutively. However, the results were found that the potential of festival tourism products responded the tourists' satisfactions in various ways including the potential, value, and cost. The most tourists' satisfaction was Saen KhonTa Festival, Khukhon village, Si Sa Kaet province, while Boon Koon Lan festival, Luea Umnat, Umnatcharoern province was the second. The results of the qualitative research indicated that both ceramic manufacturing area of Dan Kwean village, Nakorn Ratchasima as well as Saen KhonTa Festival, Khukhon village, Si Sa Kaet province were able to increase the cost and added value of the local products and their communities well.

According to the policy concerning the local wisdom administration for sustainable tourism, it is the important issue of economic development which is related to the economic and social development plan issue 11. It is suggested that the strategic plan of participating in cultural management, the strategic plan of promotion and human resources development in cultural management (local wisdom), and the strategic plan of promotion and marketing development for tourism products from manufacturing and festival tourism.

Key words: the potential of tourism products, the value added tourism products, the enhancement of value, the preservation of local wisdom